

LAKIALOITE 30/2009 vp

Laki nimilain muuttamisesta

Eduskunnalle

Nimilaista kuvastuu ajatus siitä, että sukuhistorialla on suuri painoarvo silloin, kun yksilö jossain elämänsä käännekohdassa pohtii omaa tai puolisonsa sukunimen valintaa. Nykymuodossaan nimilaki kuitenkin yhä rajoittaa tarpeettomasti yksilön valinnanvapautta erityisesti niiltä osin kuin se säätelee vanhempien mahdollisuutta päättää lapsensa sukunimestä, sillä lapselle ei saa antaa sukunimeksi kaksoisnimeä.

Johdonmukaisuuden vuoksi sukuhistoria tulisi nähdä tärkeäksi kaikkien ihmisten — niin lasten kuin aikuistenkin — kohdalla heidän eri elämäntilanteissaan. Nimi on keskeinen osa identiteettiä, ja lapsen identiteetinmuodostuksen tukeminen on keskeinen osa vanhemmuutta. Siksi myös nimilakia tulee muuttaa suuntaan, joka ko-

rotaa vanhempien valinnanvapautta ja luottaa heidän kykyynsä tehdä lastaan koskevia päätöksiä.

Kaksoisnimien voidaan myös katsoa jo vaikiintuneen osaksi nimistöämme. Julkisuuden henkilöiden käytössä on maassamme ollut kaksoisnimiä pitkään, ja laajemmassa käytössä kaksoisnimiä on nähty 1990-luvun alkupuolelta saakka. Tämänkin takia on perusteltua antaa kansalaisille oikeus päättää nimestään ja ennen kaikkea lastensa sukunimestä nykyistä vapaammin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

nimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä elokuuta 1985 annetun nimilain (694/1985) 2 §:n 1 ja 2 momentti sekä 11 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 §:n 2 momentti laissa 253/1991, sekä
lisätään uusi 4 b § seuraavasti:

2 §

Lapsen sukunimen määräytyminen syntymän perusteella

Lapsi saa syntyessään sen sukunimen, joka vanhemmilla on lapsen syntymän hetkellä, jos vanhemmilla on yhteinen sukunimi, tai kaksoisnimen. Vanhemmat, joilla on yhteinen sukunimi, voivat sopia, että lapsi saa kaksoisnimen, jonka yksi nimenosa on vanhempien yhteinen sukunimi ja toinen nimenosa on vakiintuneesti kuulunut jommankumman vanhemman isälle, äidille tai esivanhemmille. Lapsen sukunimeksi annettavan kaksoisnimen nimenosien välinen järjestys on vanhempien päätettävissä. Jos vanhemmilla on yhteisessä huollossa yhteinen alaikäinen lapsi, lapsi saa kuitenkin syntyessään sen sukunimen, joka hänen sisaruksellaan on.

Jos vanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, lapsi saa sen sukunimen, jonka vanhemmat ilmoittavat lapsen sukunimeksi ja joka on joko jommallakummalla vanhemmalla käytössä ilmoitusta tehtäessä tai joka on kaksoisnimi. Mikäli lapselle, jonka vanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, annetaan kaksoisnimi, käytetään yhtenä nimenosana sellaista nimeä, joka jommallakummalla vanhemmalla on käytössä ilmoitusta tehtäessä ja toisena nimenosana nimeä, joka on vakiintuneesti kuulunut jommankumman vanhemman isälle, äidille tai esivanhemmille. Jos vanhemmilla on yhteisessä huollossa yhteinen alaikäinen lapsi, lapsi saa kuitenkin syntyessään sen sukunimen, joka hänen sisaruksellaan on.

4 b §

Lapsen sukunimen muuttaminen muilla perusteilla

Vanhemmat, joilla on yhteinen sukunimi, voivat sopia alaikäisen lapsen sukunimen muuttamisesta siten, että lapsi saa kaksoisnimen, jonka yksi nimenosa on vanhempien yhteinen nimi ja toinen nimenosa on vakiintuneesti kuulunut jommankumman vanhemman isälle, äidille tai esivanhemmille.

Mikäli vanhemmilla ei ole yhteistä sukunimeä, vanhemmilla on mahdollisuus muuttaa lapsen sukunimeä siten, että lapselle annetaan kaksoisnimi, jonka yhtenä nimenosana käytetään sellaista nimeä, joka jommallakummalla vanhemmalla on käytössä ilmoitusta tehtäessä, ja toisena nimenosana nimeä, joka on vakiintuneesti kuulunut jommankumman vanhemman isälle, äidille tai esivanhemmille.

Lapsen kaksoisnimen nimenosien välinen järjestys on vanhempien päätettävissä.

11 §

Uuden sukunimen hyväksymisen yleiset esteet

Ilman erityistä syytä ei uudeksi sukunimeksi voida hyväksyä nimeä:

- 1) joka muodoltaan tai kirjoitustavaltaan on kotimaisen nimikäytännön vastainen; tai
- 2) jota yleisesti käytetään etunimenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 2009

Raija Vahasalo /kok
Henna Virkkunen /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Tuulikki Ukkola /kok
Outi Mäkelä /kok

Arto Satonen /kok
Sanna Perkiö /kok
Sampsa Kataja /kok
Lenita Toivakka /kok